

Ruben Willaert
restauratie & archeologie
decoratie

GEEFT HET VERLEDEN EEN TOEKOMST

Elf Julistraat 30 (Izegem, West-Vlaanderen)

Projectcode: 2019A290
Januari – maart 2019

ARCHEOLOGIENOTA
BUREAUONDERZOEK (FASE 0)
DEEL 1: RESULTATEN VAN HET BUREAUONDERZOEK

Colofon

Ruben Willaert bvba
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteurs: Aaron Willaert, Wouter Van Goidsenhoven, Clara Thys

Het eventuele nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan: /

De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog:

Ruben Willaert, OE/ERK/Archeoloog/2015/00069

© Ruben Willaert bvba, Sint-Michiels-Brugge, 2019

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert bvba.

Ruben Willaert bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

1	Resultaten van het bureauonderzoek	7
1.1	Administratieve gegevens	7
1.2	Onderzoeksopdracht	9
1.2.1	Doelstelling	9
1.2.2	Onderzoeksvragen	9
1.2.3	Juridische context	9
1.2.4	Randvoorwaarden	9
1.2.5	Archeologische voorkennis van het terrein	9
1.3	Werkwijze en strategie	11
1.3.1	Methode	11
1.3.2	Fysisch geografische situatie	11
1.3.3	Historische context en bekende archeologie	11
1.3.4	Archeologische indicatoren	11
1.3.5	Verstoringshistoriek	12
1.3.6	Introductie tot het projectgebied	13
1.3.6.1	Ruimtelijke situering	13
1.3.6.2	Geplande werken	14
1.4	Assessmentrapport	18
1.4.1	Fysisch geografische en geologische situatie	19
1.4.1.1	Landschappelijke situering	19
1.4.1.2	Tertiaire lithostratigrafie	23
1.4.1.3	Quartaire lithostratigrafie	24
1.4.1.4	Bodemvormingsprocessen	25
1.4.2	Historische en archeologische voorkennis	26
1.4.2.1	Overzicht van de gekende archeologische waarden	26
1.4.2.2	Historische context en bekende archeologische vindplaatsen	32
1.4.2.3	Archeologische indicatoren en cartografische bronnen	32
1.4.2.4	Huidige gebruik en verstoringen	35
1.5	Synthese	39
2	Bibliografie	41

FIGURENLIJST

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).....	8
Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België (Bron: Geopunt). 8	
Figuur 3: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalig, winteropnamen, 2017 (Bron: Geopunt).	13
Figuur 4: Zicht op projectgebied vanuit de Pieter Pruijstraat, 2017 (© Google Streetview). 14	
Figuur 5: Zicht op projectgebied vanuit de Elf Julistraat, 2017 (© Google Streetview).	14
Figuur 6: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalig, winteropnamen, 2017 (Bron: Geopunt).	15
Figuur 7: Sloopplan (bron: opdrachtgever).....	15
Figuur 8: Huidige toestand van het terrein (bron: opdrachtgever).	16
Figuur 9: Verkavelingsplan (bron: opdrachtgever).....	17
Figuur 10: Projectgebied weergegeven op de Traditionele Landschappenkaart (Bron: Geopunt).	19
Figuur 11: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).	20
Figuur 12: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de waterlopen (Bron: Geopunt).	21
Figuur 13: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).	22
Figuur 14: Hoogteverloop, ZW-NO (Bron: Geopunt).....	22
Figuur 15: Projectgebied weergegeven op de Tertiair Geologische Kaart (Bron: Geopunt). ..	23
Figuur 16: Projectgebied weergegeven op de Quartair Geologische Kaart (Bron: Geopunt). ..	24
Figuur 17: Projectgebied weergegeven op de Bodemkaart (Bron: Geopunt).....	25
Figuur 18: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de CAI (Bron: Geopunt).	26
Figuur 19: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt).....	33
Figuur 20: Projectgebied weergegeven op de Atlas der Buurtwegen, ca. 1840 (Bron: Geopunt).	33
Figuur 21: Projectgebied weergegeven op de Poppkaart, 1842-1879 (Bron: Geopunt).....	34
Figuur 22: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1971 (Bron: Geopunt).	35
Figuur 23: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1979-1990 (Bron: Geopunt).	36

Figuur 24: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalig, winteropnamen, 2000-2003 (Bron: Geopunt).....	36
Figuur 25: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalig, winteropnamen, 2008-2011 (Bron: Geopunt).....	37
Figuur 26: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalig, winteropnamen, 2017 (Bron: Geopunt).....	37
Figuur 27: Huidige toestand van het terrein (bron: opdrachtgever).	38

TABELLENLIJST

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.....7

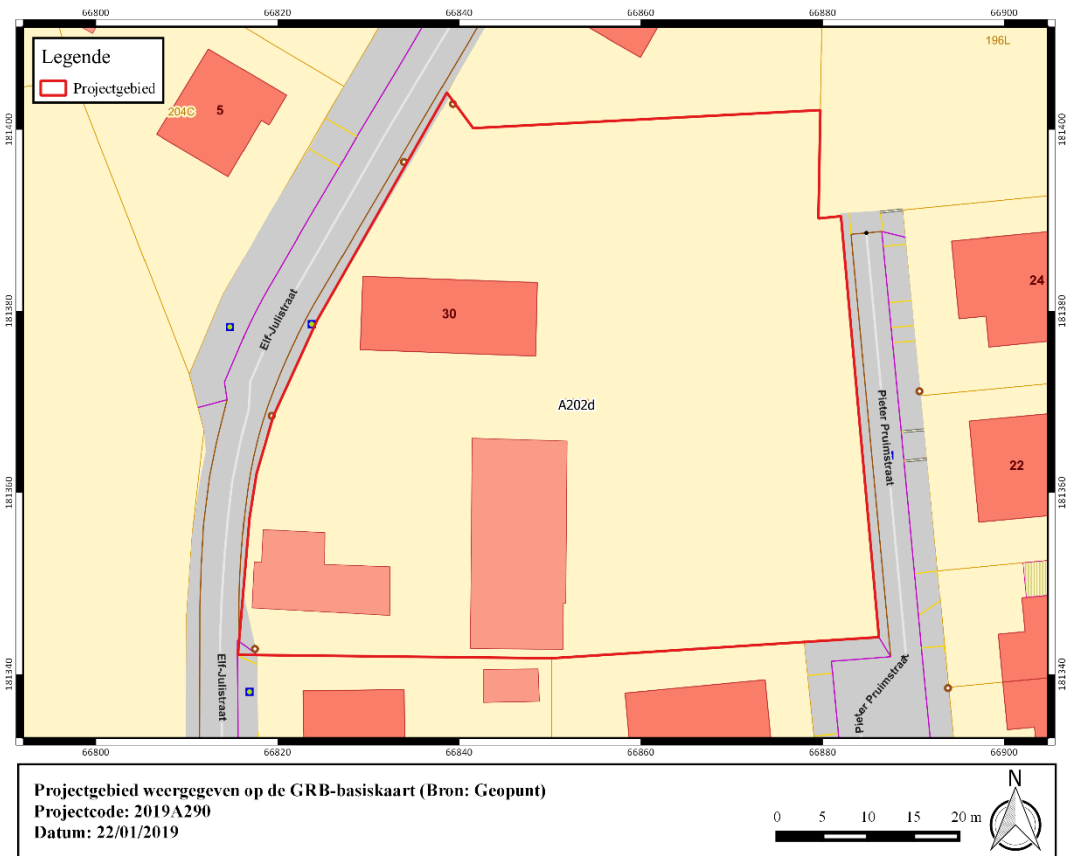
1 Resultaten van het bureauonderzoek

1.1 Administratieve gegevens

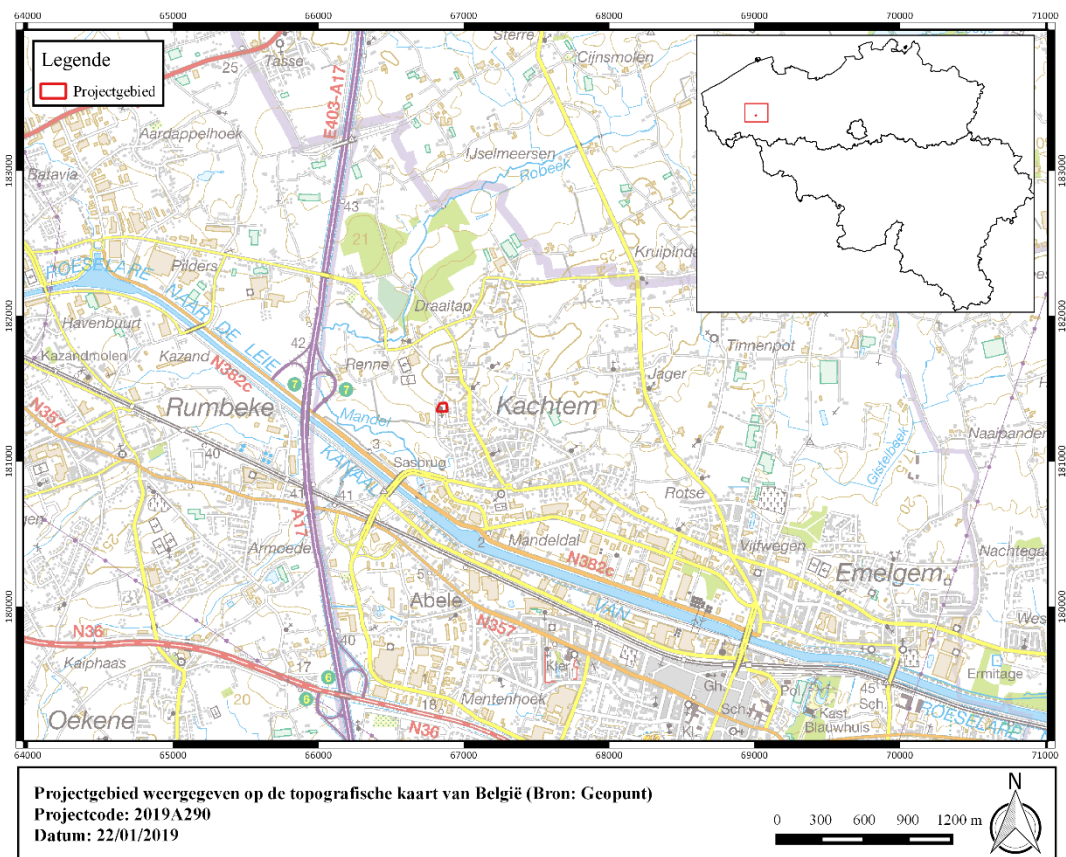
Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	West-Vlaanderen
	Gemeente	Izegem
	Deelgemeente	Kachtem
	Postcode	8870
	Adres	Elf Julistraat 30 8870 Kachtem
	Toponiem	Elf Julistraat 30
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	$X_{\min} = 66791$ $Y_{\min} = 181332$ $X_{\max} = 66904$ $Y_{\max} = 181411$
b) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Izegem, Afdeling 5 (Kachtem), Sectie A, nr. 202d Figuur 1	
c) Een topografische kaart van het onderzochte gebied waarvan de schaal afgestemd is op de grootte van het projectgebied	Figuur 2	
d) Alle betrokken actoren en specialisten	Wouter Van Goidsenhoven (erkend archeoloog) Clara Thys (archeoloog) Elke Ghyselbrecht (aardkundige) Aaron Willaert (historicus)	
e) Personen buiten het project die geraadpleegd of betrokken werden voor algemene wetenschappelijke advisering	/	

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).

Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België (Bron: Geopunt).

1.2 Onderzoeksopdracht

1.2.1 Doelstelling

Het archeologisch vooronderzoek betracht altijd eerst door raadpleging van gekende en ontsloten informatiebronnen tijdens een bureauonderzoek eventueel aanwezig archeologisch erfgoed binnen het onderzoeksgebied te inventariseren, waarderen en veiligstellen.

1.2.2 Onderzoeksvragen

Voor het bureauonderzoek zijn volgende onderzoeksvragen te formuleren:

- Hoe is de aardkundige opbouw van het onderzoeksgebied?
- Welke processen van bodemvorming zijn bekend?
- Welke geomorfologische processen zijn te bekend?
- Welke aardkundige eenheden zijn archeologisch relevant en wat is hun diepteligging?
- Zijn er archeologische resten bekend binnen de grenzen van het plangebied?
- Welke is de aard en ouderdom van bekende archeologische resten?
- Welke is de conserveringsgraad en gaafheid van bekende archeologische resten?
- Wat is de invloed van de toekomstige inrichting op eventueel aanwezige archeologische resten?

1.2.3 Juridische context

Het onderzoeksterrein situeert zich volgens het gewestplan in een zone bestemd als woongebied. Het onderzoeksterrein situeert zich noch binnen een vastgestelde archeologische zone, noch binnen een archeologische site, noch binnen een zone waar geen archeologie te verwachten valt. Deze archeologienota wordt opgemaakt naar aanleiding van een geplande verkavelingsvergunningsaanvraag waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 1000 m² of meer beslaat en de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft 3000 m² of meer bedraagt.

De oppervlakte van het plangebied in kwestie bedraagt 3543 m²; vandaar is men verplicht een bekrachtigde archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag.

1.2.4 Randvoorwaarden

Voor het bureauonderzoek worden enkel toegankelijke en beschikbare bronnen gebruikt.

Een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem is momenteel economisch onwenselijk voorafgaand aan het aanvragen van de verkavelingsvergunning. De opdrachtgever wenst het verkrijgen van de vergunning af te wachten.

Daarom wordt geopteerd voor de uitzonderingsprocedure waarbij een nota wordt aangeleverd op basis van een bureauonderzoek. In dit bureauonderzoek wordt nagegaan of er op het projectgebied een uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem noodzakelijk is en of (gedeeltelijke) vrijgave mogelijk is.

1.2.5 Archeologische voorkennis van het terrein

Binnen de grenzen van projectgebied Elf Julistraat Kachtem werd in het verleden geen archeologisch onderzoek uitgevoerd.

In de omgeving zijn wel enkele archeologische vindplaatsen gekend (cfr. infra).

1.3 Werkwijze en strategie

1.3.1 Methode

In de praktijk resulteert het bureauonderzoek in een inschatting van het archeologisch potentieel van een onderzoeksgebied. Het archeologisch potentieel drukt een verwachting uit ten aanzien van voorkomen, aard, gaafheid en conservering van de archeologische resten in de ondergrond van de planlocatie. Het archeologisch potentieel is gebaseerd op vier variabelen: fysisch-geografische situatie, bekende archeologische vindplaatsen, archeologische indicatoren en verstoringshistoriek.

Pas na de vaststelling van het archeologisch potentieel kunnen onderbouwde inschattingen worden gemaakt over de planeffecten op eventueel archeologisch erfgoed.

1.3.2 Fysisch geografische situatie

Geologische, geomorfologische en bodemkundige data informeren over de genese van het landschap in het plangebied, de bodemopbouw en de ligging en de stratigrafische positie van sedimenten waarin archeologische fenomenen kunnen voorkomen. Een aantal (prehistorische) vindplaatstypen kunnen bovendien uitgesproken gekoppeld worden aan specifiek aanwijsbare landschapsvormen.

De aardkundige data laten ook toe om een verwachting te formuleren ten aanzien van de verschijningsvorm, d.i. de conserveringsgraad en gaafheid van het archeologische erfgoed.

Volgende informatiebronnen werden geconsulteerd t.b.v. een eerste aardkundige analyse:

- Tertiair en Quartair geologische kaart van Vlaanderen
- Toelichting bij de Quartair geologische kaart van Vlaanderen
- Bodemkaart van Vlaanderen
- Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen
- Hydrografische kaart van Vlaanderen
- Bodemerosie kaart

1.3.3 Historische context en bekende archeologie

Beschikbare historische en toponymische kennis over woonplaatsen (buurtschap, gehucht, dorp, stad) in en nabij het onderzoeksgebied kan een zinvol kader bieden om de betekenis van bekende archeologische vindplaatsen te evalueren.

Om een overzicht te krijgen van de bekende archeologische vindplaatsen binnen het onderzoeksgebied werd de Centrale Archeologische Inventaris van Agentschap Onroerend Erfgoed¹ geraadpleegd en is lokaal geïnformeerd naar recent onderzoek.

1.3.4 Archeologische indicatoren

Archeologische indicatoren omvatten diverse datacategorieën zoals resultaten van non-intrusieve archeologische prospectietechnieken (bijvoorbeeld vondstmeldingen van metaaldetectie), toevallige vondsten bij niet-archeologische graafwerken, maar vooral ook historisch-cartografische, iconografische data en fotocollecties. Ze vormen fysiek aanwijsbare

¹ <https://cai.onroerenderfgoed.be/>

fenomenen die een aanwijzing kunnen zijn voor de aanwezigheid, ter plaatse of in de nabijheid, van archeologische sites.

Archeologische indicatoren zijn gezocht in de Centrale Archeologische Inventaris van het Agentschap Onroerend Erfgoed en in ontsloten cartografische bronnen zoals:

- Ferrariskaart, 1771-1777
- Atlas der Buurtwegen uit ca. 1840
- Kadasterkaart van Philippe-Christian Popp, 1842-1879
- Topografische kaart Ministerie van Openbare Werken en Wederopbouw, 1950-1970

1.3.5 Verstoringshistoriek

De verstoringsgraad van het onderzoeksgebied bepaalt in belangrijke mate de te verwachten gaafheid en bewaringsgraad van eventueel aanwezig archeologische bodemarchief. Om een correcte inschatting van de verstering van de bodem te kunnen maken kunnen allerhande bronnen van pas komen. Zo kan mondelinge informatie van vroegere gebruikers of bewoners, beschikbare plannen van (verdwenen) constructies, verslagen van bodemonderzoeken en saneringen of informatie over delfstoffenwinning relevante informatie bieden.

Aanvullende informatie over recent historisch landgebruik is afkomstig van geraadpleegde luchtopnames vanaf 1971.²

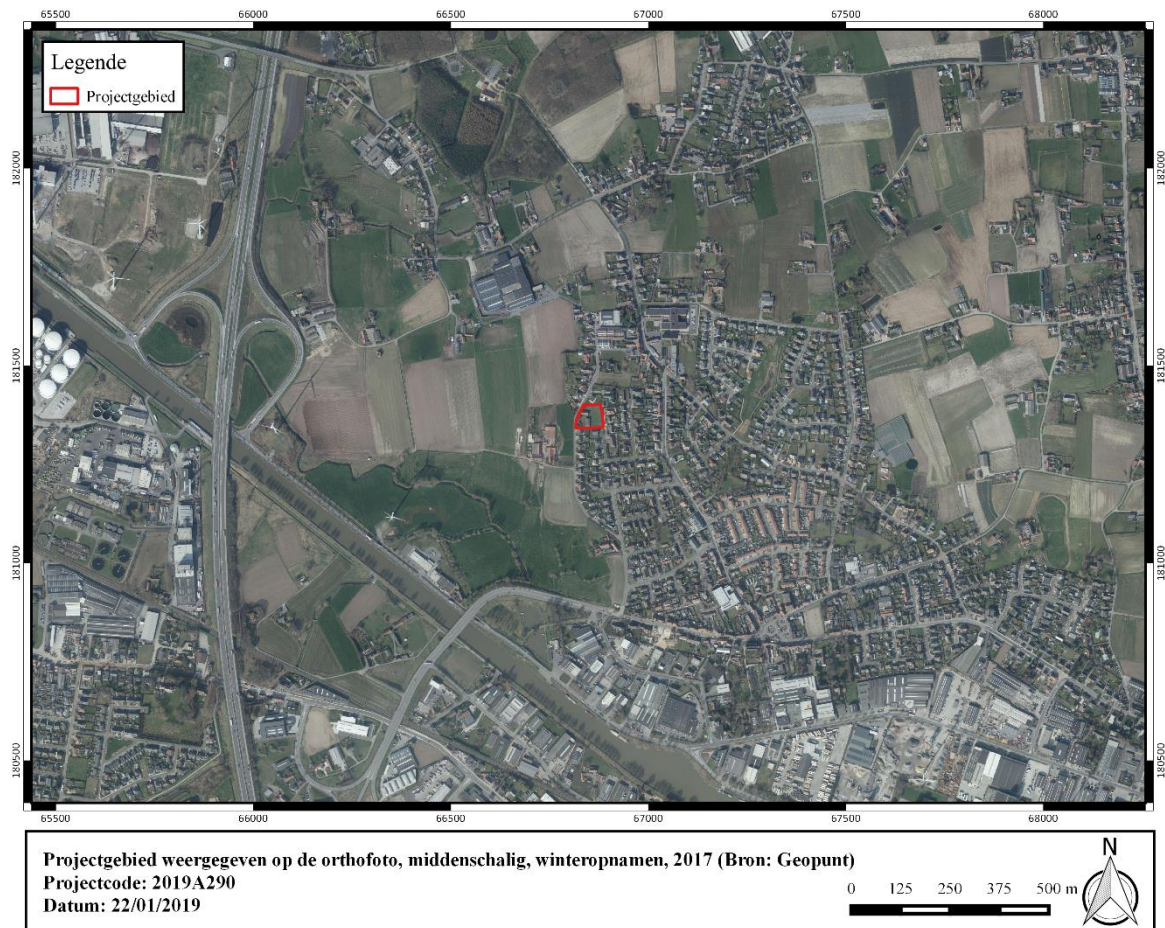
² <http://www.geopunt.be/>

1.3.6 Introductie tot het projectgebied

1.3.6.1 Ruimtelijke situering

Het onderzoeksterrein is gelegen in Kachtem, westelijk gelegen deelgemeente van Izegem, in de provincie West-Vlaanderen. Het onderzoeksterrein grenst ten westen aan de Elf Julistraat. De oost- en zuidzijde sluiten aan bij een verkaveling langsheen de Pieter Pruijstraat. De dorpskern van Kachtem situeert zich ca. 700 m ten zuidoosten.

Figuur 3: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2017 (Bron: Geopunt).

1.3.6.2 Geplande werken

1.3.6.2.1 Bestaande toestand

De totale oppervlakte van het plangebied bedraagt 3543 m².

Tot recent ca. 495 m² van het terrein bebouwd. Het betrof een U-vormige, niet gesloten hoeve bestaande uit 3 gebouwen. Ter hoogte van de binnenkoer situeerde zich verharding in kiezelstenen. Aansluitend aan het noordelijk gebouw stond aan de zijde van de Elf Julistraat een kapel. Het oostelijk deel van het plangebied was integraal in gebruik als weide voor vee. Langsheen de zuidwestzijde van het plangebied was vrij dichte vegetatie in de vorm van boomgroei en struiken aanwezig.

Recent is het volledige hoevecomplex gesloopt en is de bestaande verharding uitgebroken. Na deze sloopwerken is het terrein bouwrijp gemaakt. Het terrein is genivelleerd tot een eenduidige helling.

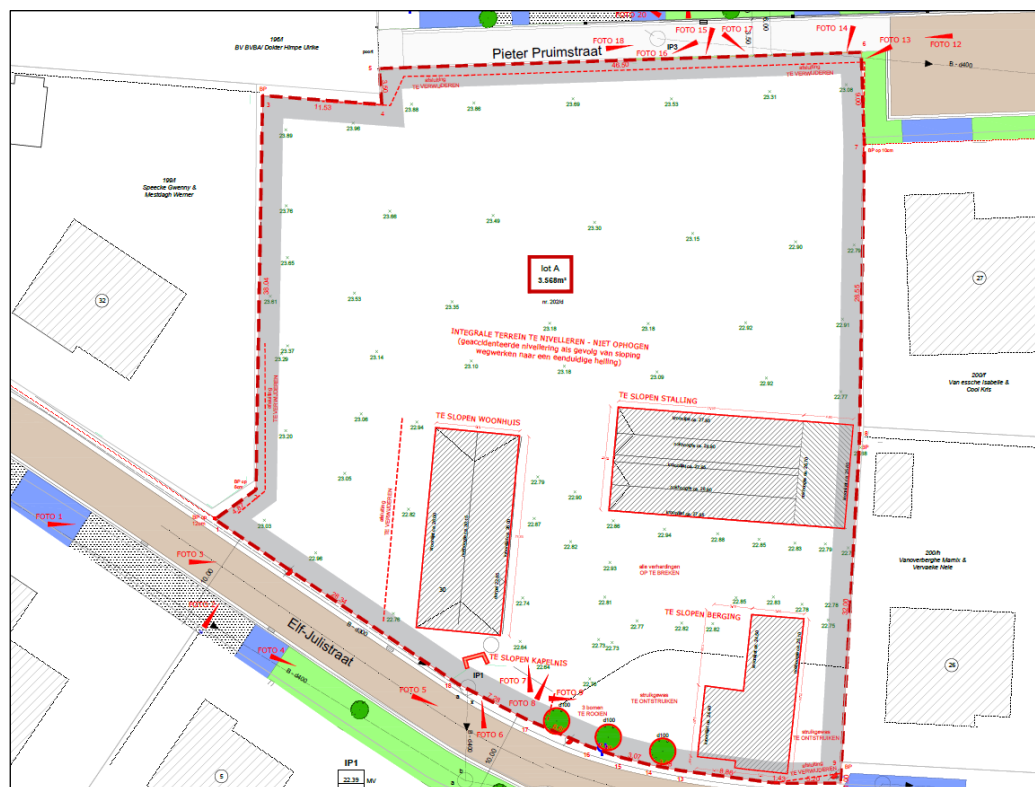
Figuur 4: Zicht op projectgebied vanuit de Pieter Pruijstraat, 2017 (© Google Streetview).

Figuur 5: Zicht op projectgebied vanuit de Elf Julistraat, 2017 (© Google Streetview).

Figuur 6: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalg, winteropnamen, 2017 (Bron: Geopunt).

Figuur 7: Sloopplan (bron: opdrachtgever).

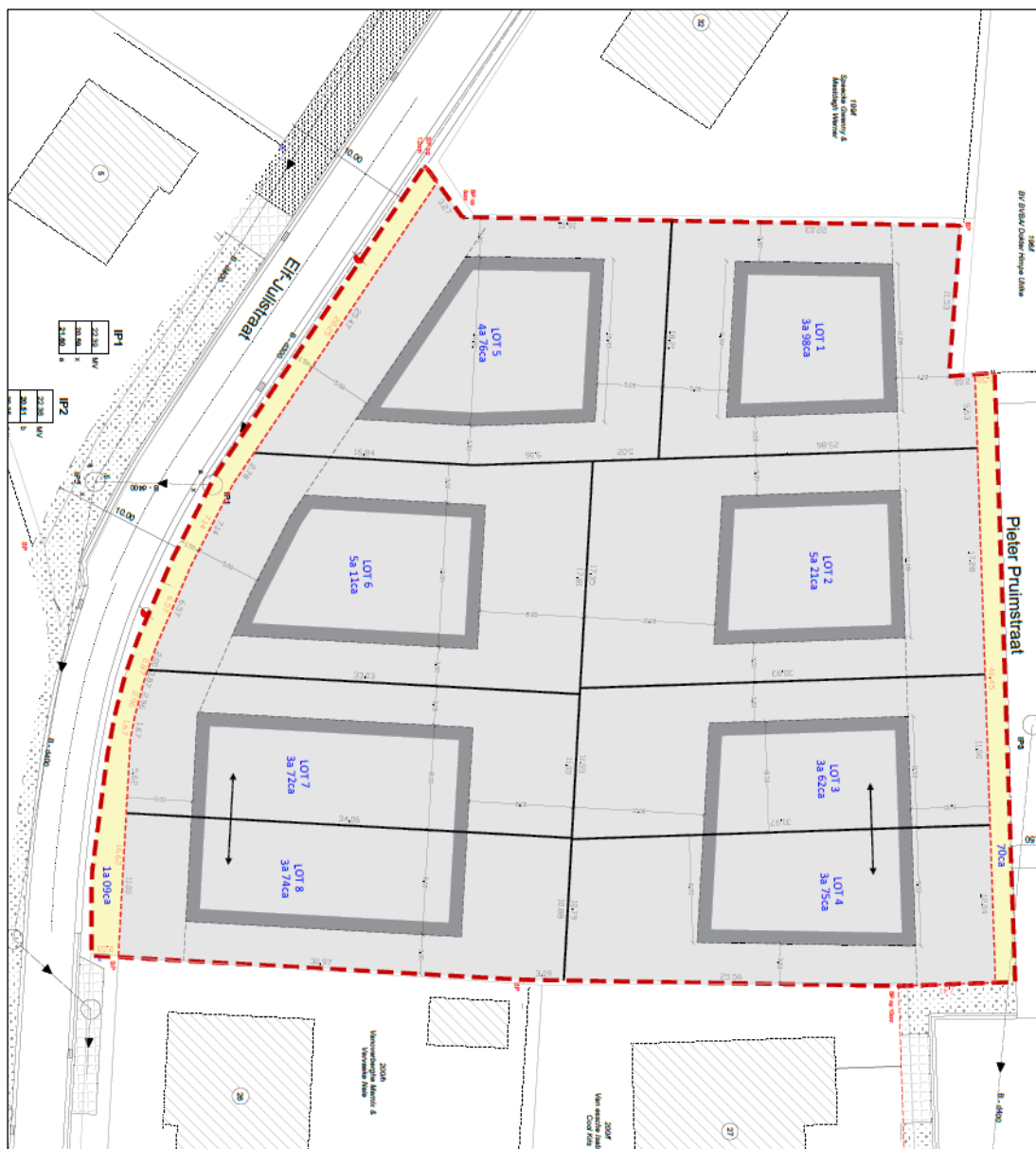
Figuur 8: Huidige toestand van het terrein (bron: opdrachtgever).

1.3.6.2.2 Ontworpen toestand

De opdrachtgever plant de realisatie van een verkaveling van 8 loten met bijhorende infrastructuur.

Het lijkt geen twijfel dat alle geplande werken in het kader van de ontwikkeling, het met de bouwwerken gepaard gaande werfverkeer en de mogelijk toekomstige ingrepen in de individuele kavels, het potentieel archeologisch bodemarchief op het volledige plangebied zullen verstoren.

Daarom wordt binnen deze archeologienota uitgegaan van een integrale verstering van het terrein.

Figuur 9: Verkavelingsplan (bron: opdrachtgever).

1.4 Assessmentrapport

Het assessmentrapport omvat alle relevante gegevens die over het projectgebied verzameld kunnen worden uit toegankelijke literatuur en kaartmateriaal, die bijdragen tot het gefundeerd inschatten van het archeologisch potentieel van het plangebied. Om dit laatste te bereiken worden de verzamelde gegevens met elkaar vergeleken, geconfronteerd en samengelegd. Dit rapport heeft als doel het plangebied binnen zijn archeologisch en landschappelijk kader te plaatsen, rekening houdend met de geplande bodemingrepen. De studie maakt gebruik van verschillende datasets, waarbij het uitgangspunt steeds het ontwerpplan van de toekomstige bodemingrepen is. Dit ontwerpplan wordt telkens geprojecteerd op de geologische, bodemkundige en historische kaarten. Alle kaartmateriaal werd vervaardigd met behulp van QGIS, een geografisch informatiesysteem.

Op basis van deze assessment van het projectgebied kan een gegronde argumentatie opgesteld worden over de noodzaak en het nut van al dan niet verder te nemen archeologische maatregelen, die uiteengezet worden in deel 2: het programma van maatregelen.

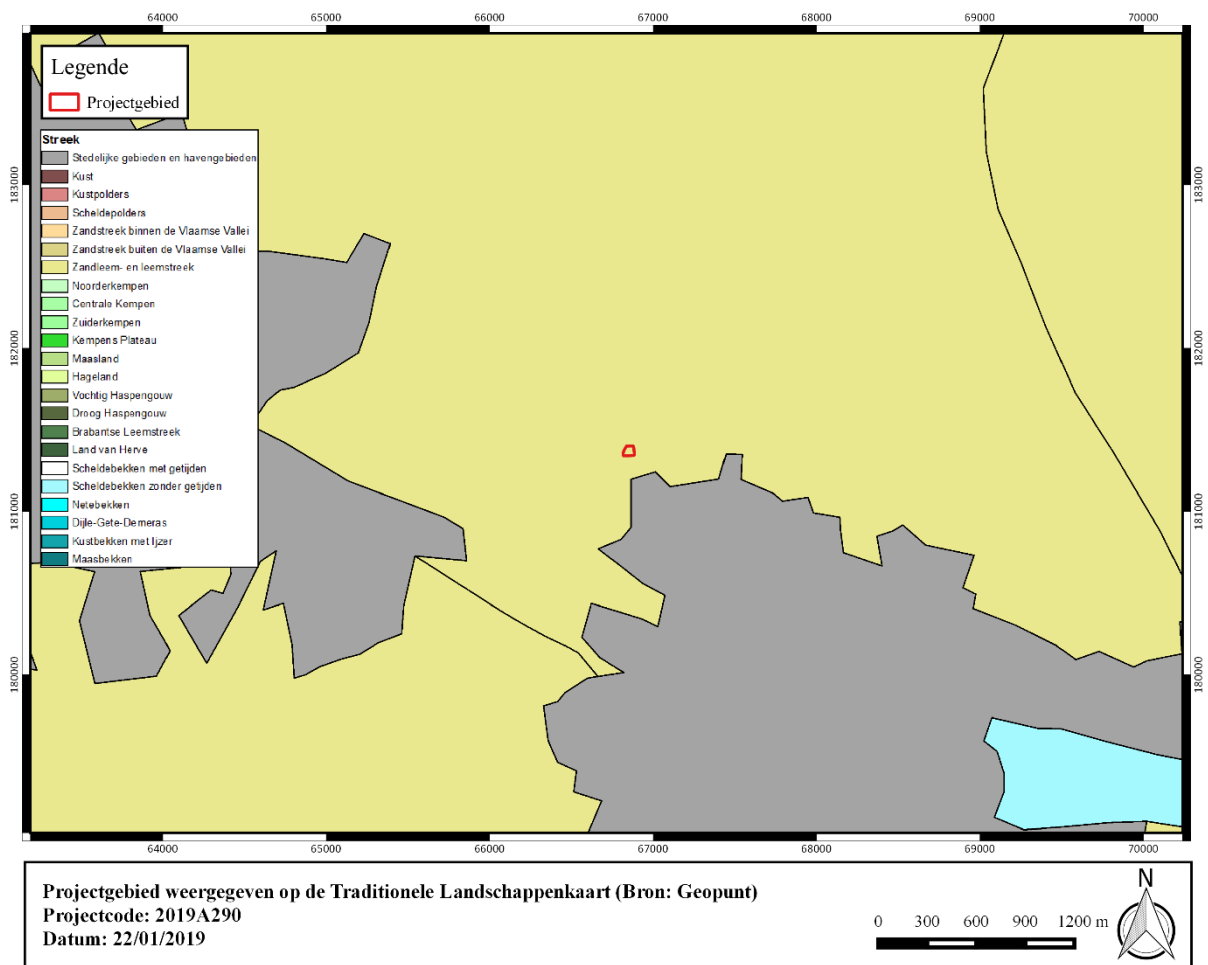
1.4.1 Fysisch geografische en geologische situatie

1.4.1.1 Landschappelijke situering

Landschappelijk is het plangebied gelegen in de zandleem- en leemstreek.

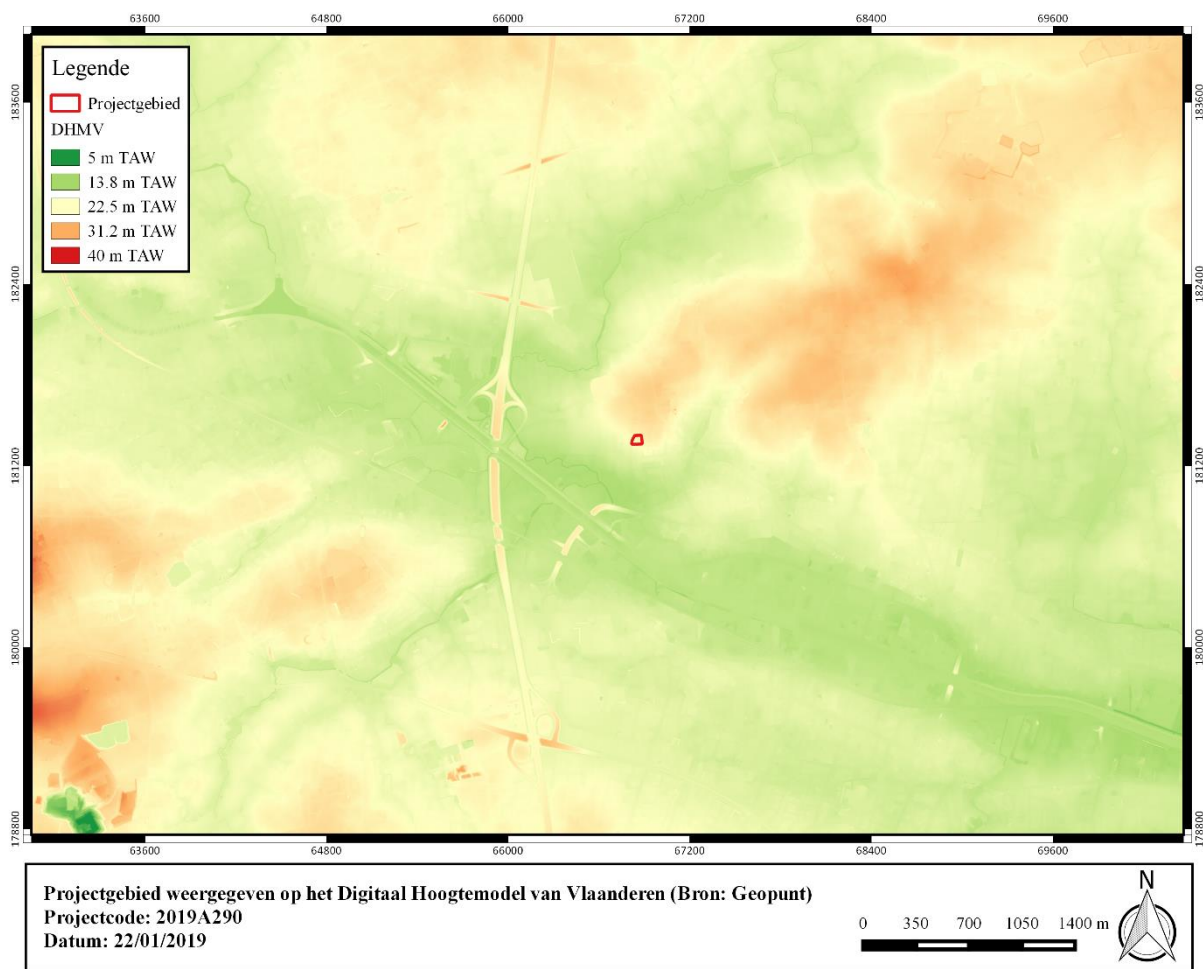
Kachtem kent een vrij vlak landschap, doorsneden door de Roobeek, de Munksewalbeek en de Mandelbeek. Het plangebied is gelegen op een zuidelijke helling van het zandlemig plateau van Tielt, precies ten noorden van de alluviale vlakte van de Mandel. Het terrein is gelegen op een hoogte van 21,5 tot 24,6 m TAW en kent een sterk stijgend verloop in noordoostelijke richting.

Hydrografisch situeert het plangebied zich in het Leiebekken, deelbekken Mandel.

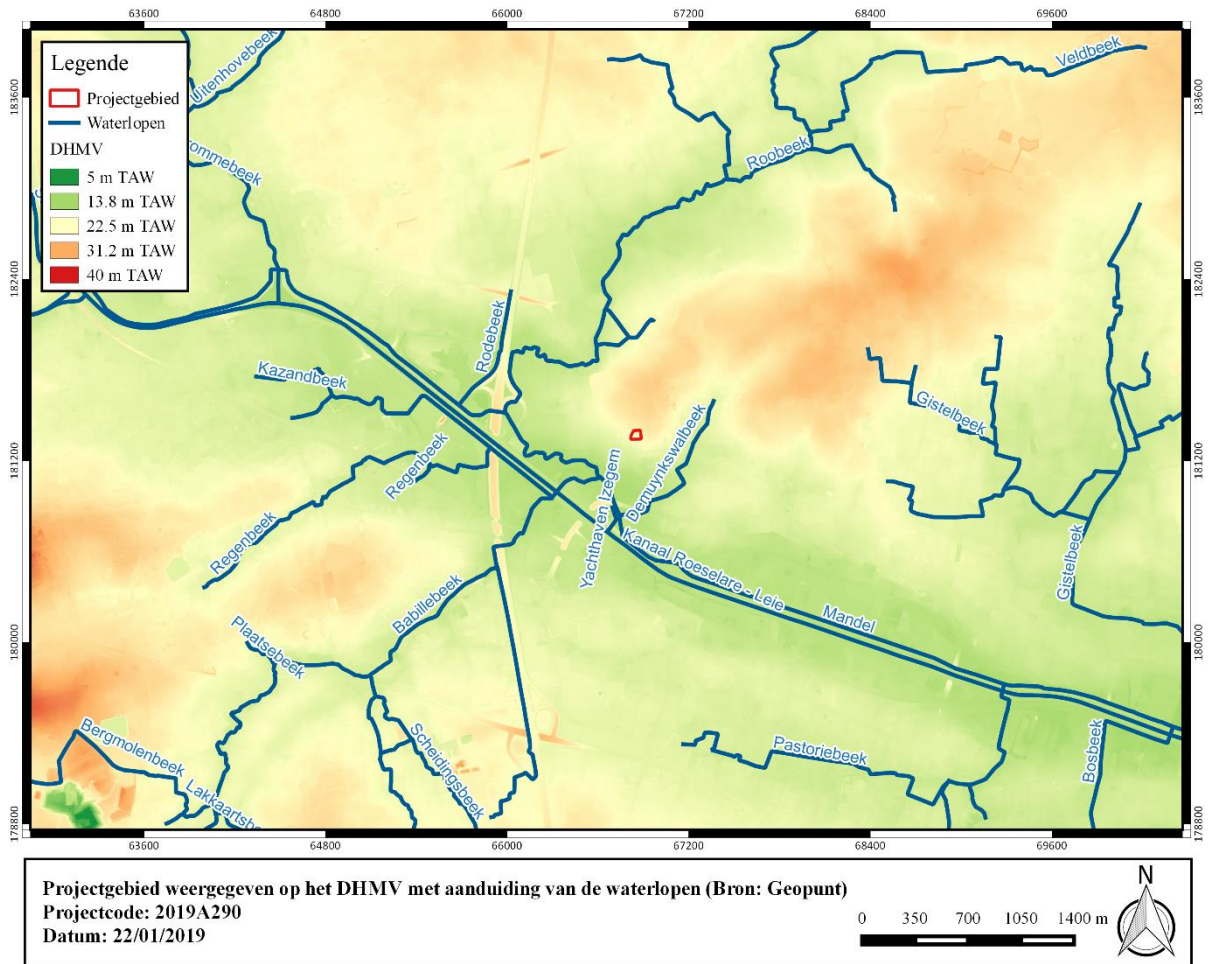

Figuur 10: Projectgebied weergegeven op de Traditionele Landschappenkaart (Bron: Geopunt).

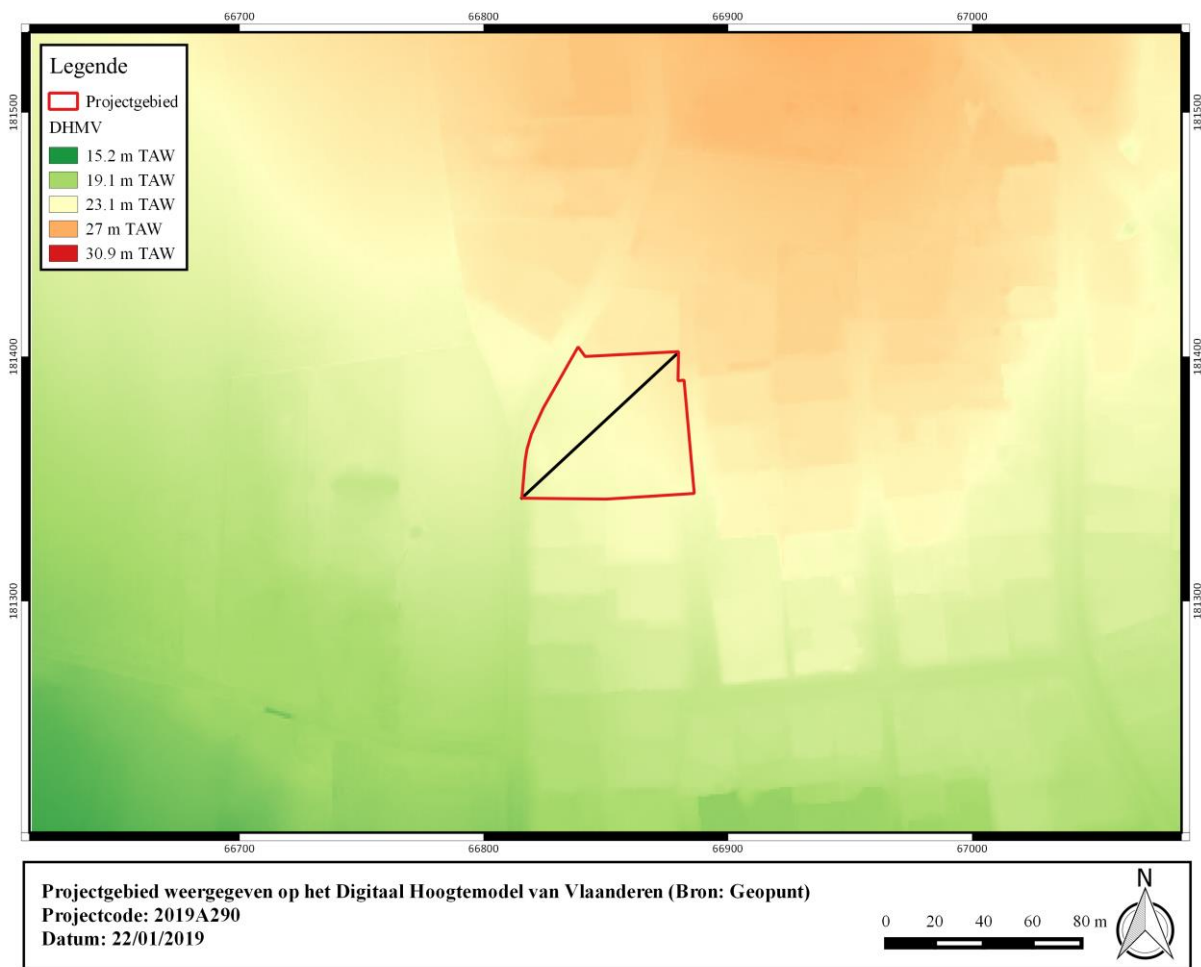

Figuur 11: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).

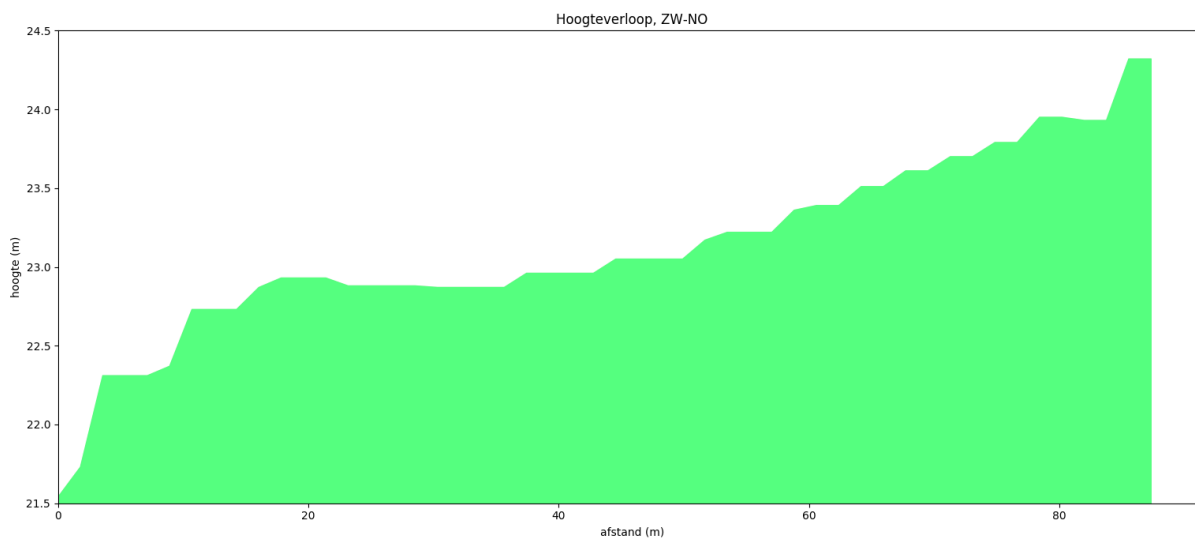

Figuur 12: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de waterlopen (Bron: Geopunt).

Figuur 13: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).

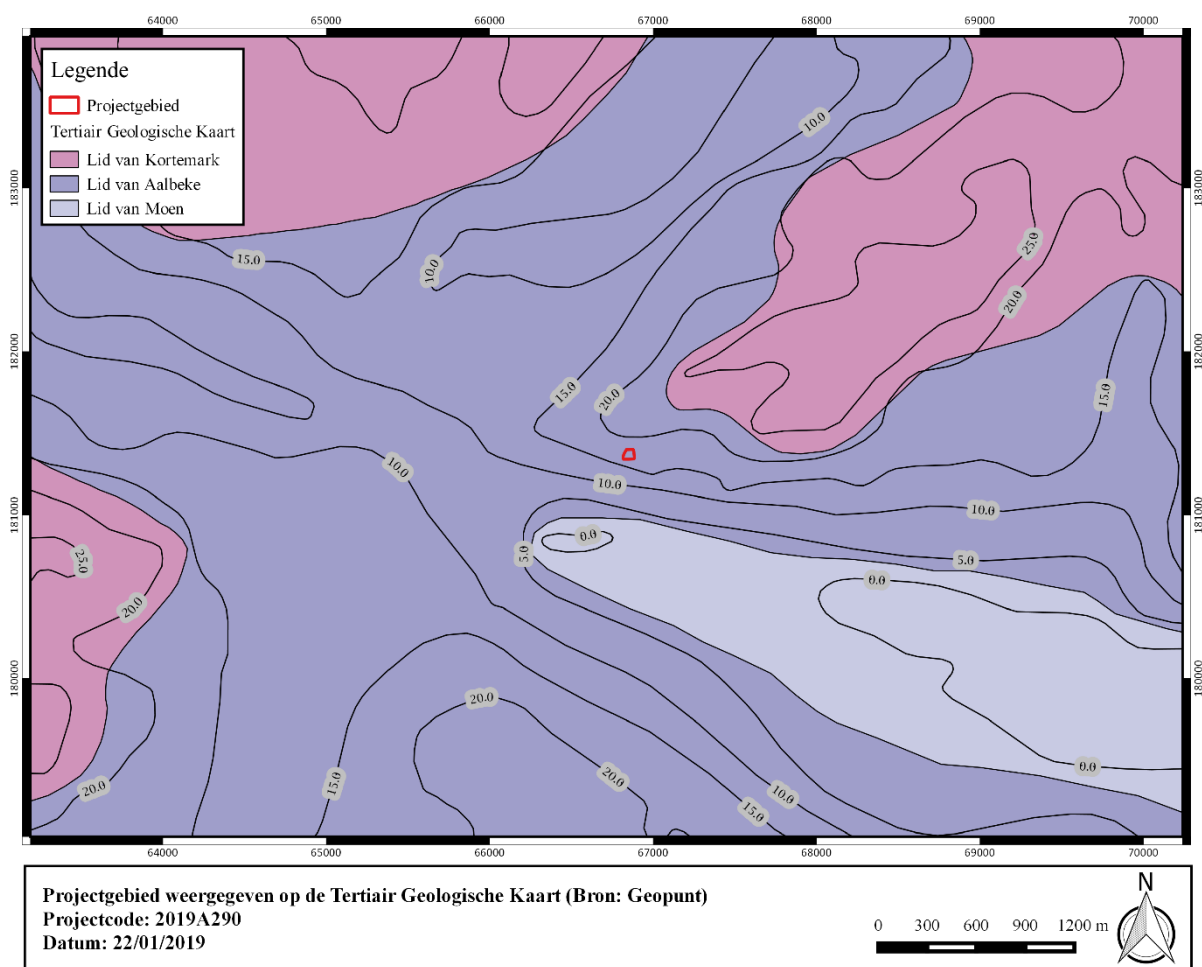

Figuur 14: Hoogteverloop, ZW-NO (Bron: Geopunt).

1.4.1.2 Tertiaire lithostratigrafie

Het projectgebied is gelegen in het Lid van Aalbeke (Formatie van Kortrijk). Deze formatie bestaat hoofdzakelijk uit mariene kleiige sedimenten, die weinig macrofossielen bevatten en is de eerste afgezette formatie van het Vroeg-Eoceen (54,8 Ma – 49,0 Ma). Over het algemeen worden de afzettingen siltiger of zandiger (ondieper afzettingmilieu) naar het zuidoosten toe en homogeen kleiiger naar het noorden en noordoosten toe (dieper afzettingmilieu). De Formatie van Kortrijk wordt ingedeeld in vier leden; van onder naar boven: het Lid van Mont-Héribu, het Lid van Saint-Maur, het Lid van Moen en het Lid van Aalbeke. Het Lid van Mont-Héribu rust op de Groep van Landen.

Het Lid van Aalbeke is een fijnsiltige homogene klei, afgezet in een rustig open-shelf milieu. Het manifesteert zich vaak als een grijze plastische klei die soms fossielen, zandsteenconcreties en laagjes grijs zand bevat. Deze klei wordt uitgebaat voor vervaardiging van bakstenen, dakpannen en siertegels.

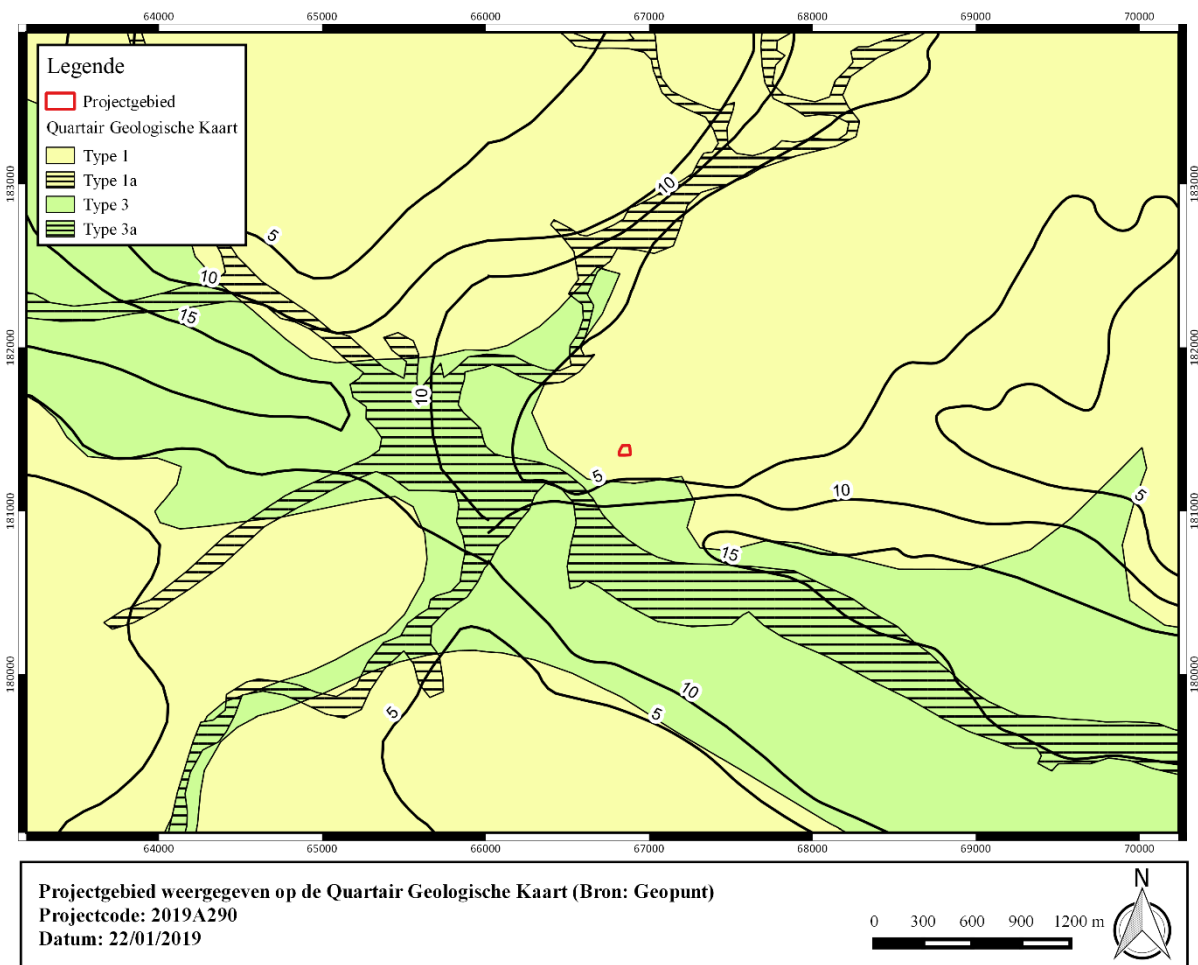

Figuur 15: Projectgebied weergegeven op de Tertiair Geologische Kaart (Bron: Geopunt).

1.4.1.3 Quartaire lithostratigrafie

Het projectgebied is gelegen in het Quartair Type 1. Dit type bestaat uit een eolische afzetting van het Weichseliaan tot mogelijk Vroeg-Holoceen (zand tot zandleem). Deze afzetting kan eventuele hellingsafzettingen van het Quartair bevatten.

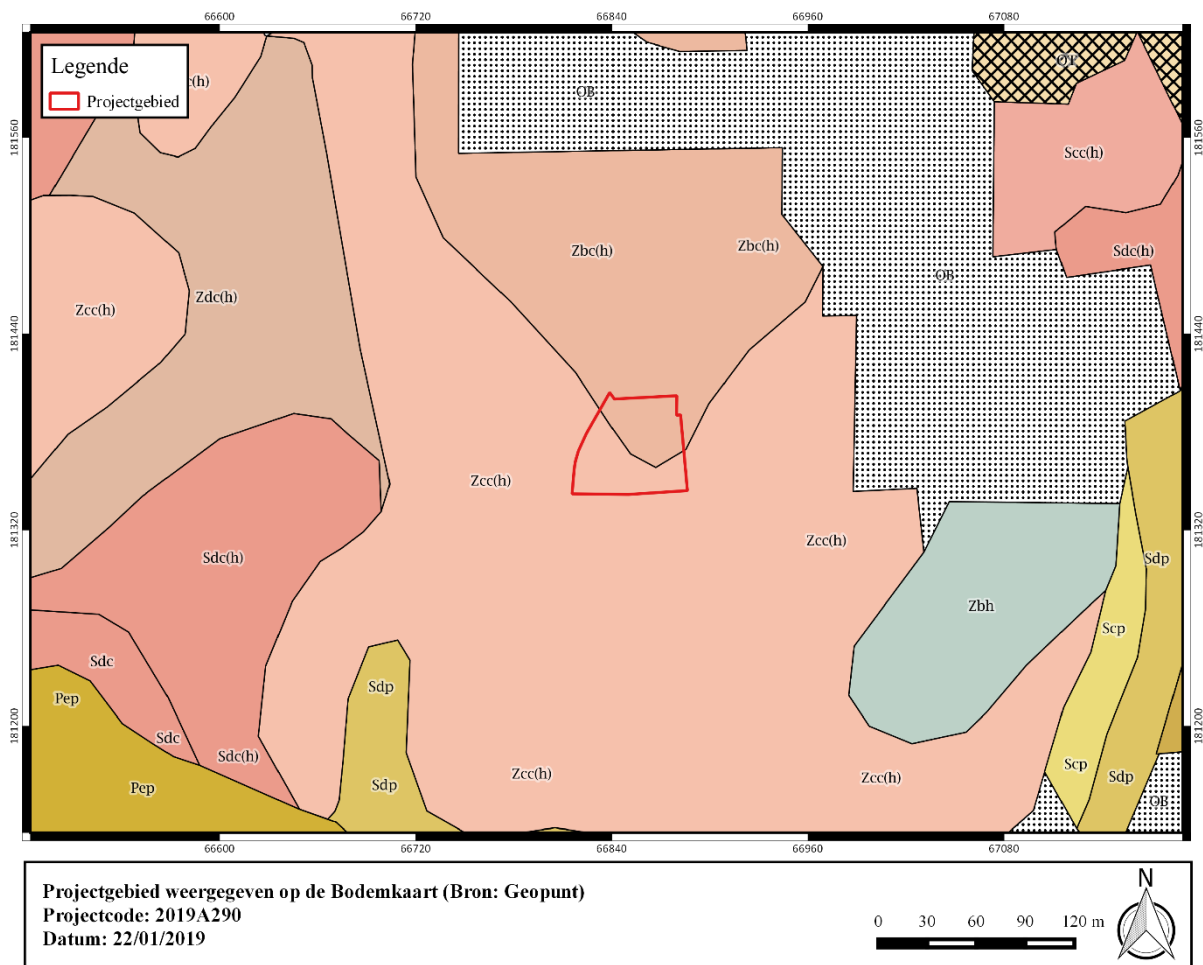

Figuur 16: Projectgebied weergegeven op de Quartair Geologische Kaart (Bron: Geopunt).

1.4.1.4 Bodemvormingsprocessen

Het bodemtype Zcc(h) is een matig droge zandbodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont. Roestverschijnselen komen voor tussen 60 en 90 cm.

Het bodemtype Zbc is een droge zandbodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont. De roestverschijnselen beginnen tussen 90 en 100 cm. Bij de eenheden met humusarme bovengrond zijn opgebouwd uit humusarm stuifzand waaronder soms een bedolven profiel voorkomt. In heuvelachtige landschappen wijst een geel of groenachtig materiaal op een invloed van glauconiethoudend Tertiair op de dekzanden. In de eenheden met klei-zandsubstraat komen voor in heuvelachtige gebieden waar Tertiaire formaties binnen boorbaar werden aangetroffen.

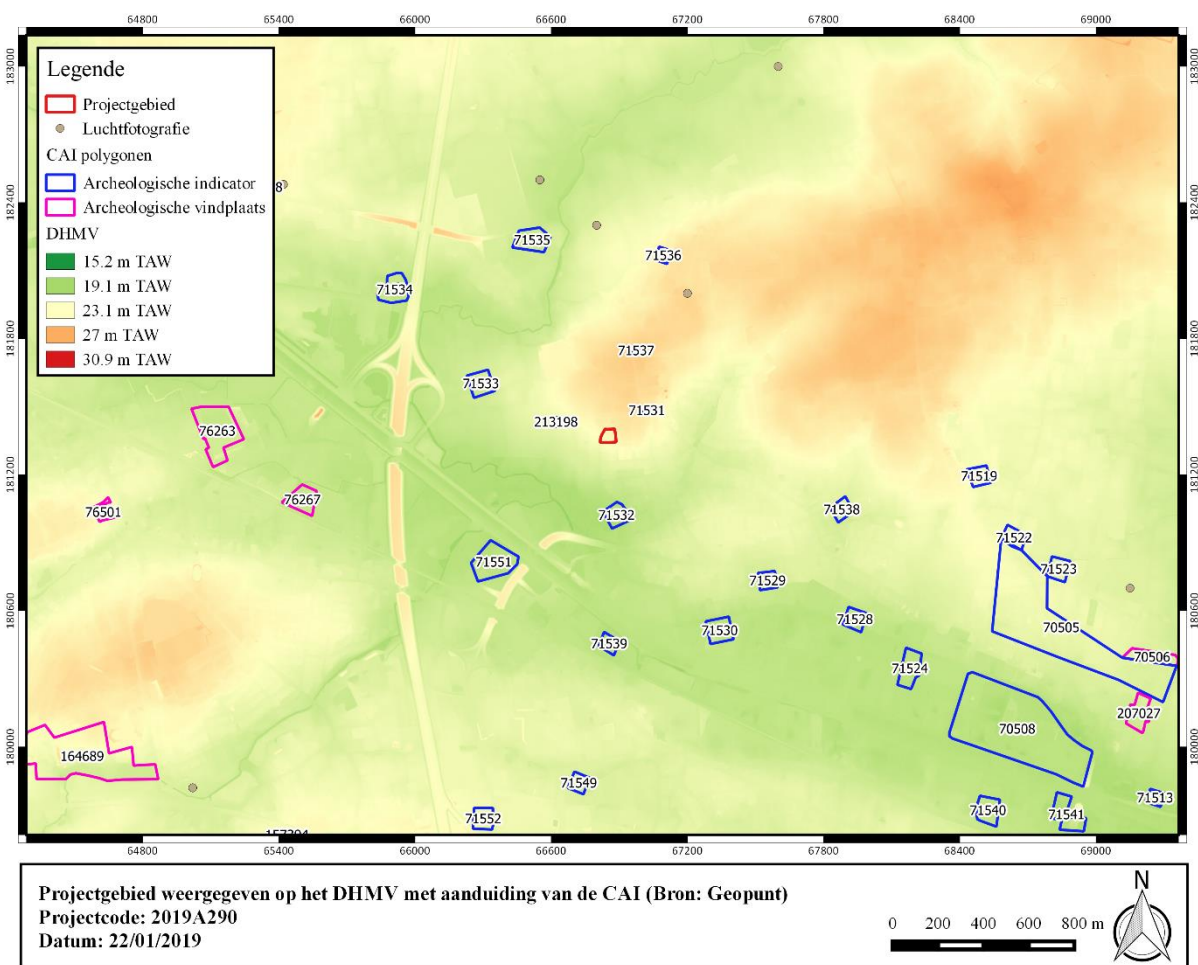
Figuur 17: Projectgebied weergegeven op de Bodemkaart (Bron: Geopunt).

1.4.2 Historische en archeologische voorkennis

1.4.2.1 Overzicht van de gekende archeologische waarden

Op het plangebied of in de directe omgeving zijn geen archeologische vindplaatsen gekend. Aan de overzijde van de Mandel ter hoogte van het huidige bedrijventerrein 'Lekken' aan de Mandelstraat, op het grondgebied van Rumbeke, werden bij onderzoek resten uit het neolithicum en de metaaltijden gerecupereerd. Daarnaast werden bewoningssporen uit de vroege middeleeuwen en een funerair monument uit de bronstijd onderzocht (CAI 76263). Enkele honderden meters ten zuidoosten van deze locatie werden een groot aantal artefacten gerecupereerd uit het mesolithicum (CAI 76267). Recent onderzoek bracht er eveneens enkele romeinse sporen aan het licht (CAI 164689). Enkele kilometer ten zuidoosten van het plangebied, op een vergelijkbare ligging langsheen de Mandel, op het grondgebied van Emelgem, wordt de aanwezigheid van nederzettingssporen vanaf het neolithicum aangegeven. Ook werden er in de eind de 19^e eeuw resten van een Romeins en vroeg middeleeuws grafveld aangetroffen (CAI 70505 & CAI 70506). Recent onderzoek bracht er enkele sporen uit de middeleeuwen aan het licht (CAI 207027). Een 200-tal meter ten westen van het huidige plangebied werd tevens een bronzen figurine gevonden tijdens een metaaldetectie (CAI 213198). De overige gekende waarden in de ruime omgeving betreffen cartografische indicatoren van laatmiddeleeuwse en vroegmoderne omwalde hoeves.

Figuur 18: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de CAI (Bron: Geopunt).

I. Archeologische vindplaatsen

70506	<p>Opgraving (1954); NK: 250 meter</p> <p>Neolithicum: 4 neolithische woonhaarden - verder ook nog La Tène-nederzetting en Gallo-Romeinse nederzetting – aardewerk – 40-tal silexen</p> <p>Bron: Despriet, Ph. 1975: Emelgem, nederzetting van alle tijden, in Ten Mandere, Heemkundige periodiek voor Izegem en omliggende, 15de jg, nr. 42, oktober 1975, p. 59-80.</p>
76263	<p>Opgraving (1997, 2000, 2005); NK: 15 meter</p> <p>Midden-Bronstijd: grafheuvel - circulaire gracht (diam. 16m) behorend tot een grafheuvel, onderbreking in de noordelijke zijde van de gracht. - grondspoor met bruine verkleuring (micro-depressie afgedekt door colluvium), bevatte meer dan 1000 scherven - kleiner spoor met eveneens aardewerk - nederzettingmateriaal: scherven zijn sterk aangetast en verweerd – enkele bronstijdscherven, spinschijfje</p> <p>IJzertijd: 4 versierde ijzertijdscherven</p> <p>Midden-Neolithicum: Van de 1722 gevonden artefacten behoort een deel tot deze datering, te herkennen aan: microlieten, (micro)klingen met afknotting, inkerving en afgestompte boord</p> <p>Laat-Neolithicum: Van de 1722 gevonden artefacten behoort de meerderheid tot deze datering, te herkennen aan: minder verzorgde debitagestijl, mijnbouwsilex uit Spiennes onder de vorm van half-afgewerkte producten (klingen, bijlen). Schrabbers, boren, pijlpunten, pijlsnedes, gepolijste bijlen, zwaardere klingen met retouches en messen.</p> <p>Karolingische periode: nederzetting - viertal concentraties aan paalsporen, doorsneden door een systeem van grachten. Vermoedelijk gaat het om een of meerdere woonerven bestaande uit een rechthoekig woonhuis en een reeks schuurtjes of spiekers.</p> <p>Opmerking augustus 2006: ten minste 1 huisplattegrond, 3 spiekers, 4 waterputten, hutkom en gracht - ten minste één 2-schepige huisplattegrond - 3 spiekers (2 4-palig, 1 6-palig) – 4 waterputten - Een hutkom (vierkant, met een reeks paalkuilen) – hoeve: éénbeukig gebouw: 22 gerichte paalsporen, waterput, aardewerk (ook in West-Vlaamse Archeokrant 1999)</p> <p>Volle middeleeuwen: vermoedelijk woonhuis, mogelijk voorzien van een potstal. Daarnaast nog een aanzienlijke groep paalkuilen die mogelijk verband houden met deze woning, maar waaruit moeilijk een plattegrond op te maken valt. Grachten en greppels die worden beschouwd als een soort percelleringssysteem dat dit vermoedelijke woonhuis begrenst.</p> <p>Onbepaald: waterput</p>

	<p>Bron: Goderis, J. 2002: Archeologische opgravingen van 1977 t/m 2001 op het bedrijventerrein Lekken-Mandelstraat in Roeselare. Status quaestionis, in Tentoonstelling, Geo- Archeologisch Kijken, Villa Eksternest, Zilverberg, 8 september-13 oktober 2002, p. 14-25. & Demeyere F. en W. Lammens 2006: Archeologisch onderzoek aan de Mandelstraat te Roeselare, Rumbeke, in West-Vlaamse Archeokrant, nr. 49, februari 2006, p. 20-23.</p>
76267	<p>Veldprospectie (1991); Opgraving (1994); NK: 15 meter</p> <p>Laat-Mesolithicum: Organische resten: plantenresten, (o.a.hazelnoten, eikels), dierenbeenderen van hond en paard - Ca. 1729 lithische artefacten: meerdere trapezia, kerfresten, kernen, kernflanken en spitsen waaronder enkele voorwerpen uit Wommersomkwartsiet - deze homogene collectie wijst mogelijk op een laat-mesolithische kampplaats.</p> <p>Bron: De Cock, S. en Goderis, J. 1994: Veldactiviteiten van de vereniging voor oudheidkundig bodemonderzoek in West-Vlaanderen over de werkjaren 1993 en 1994, in Westvlaamse Archaeologica, 10, p. 76-81.</p>
76501	<p>Controle van werken (1993); NK: 150 meter</p> <p>18de eeuw: vlakgraf - enkele inhumatiegraven, alsook enkele vondsten uit de 17de tot de 19de eeuw</p> <p>Bron: De Cock, S. en J. Goderis, 1994: Veldactiviteiten van de vereniging voor oudheidkundig bodemonderzoek in West-Vlaanderen over de werkjaren 1993 en 1994, in Westvlaamse Archaeologica, 10, p. 76-81.</p>
164689	<p>Mechanische prospectie (2012); NK: 15 meter</p> <p>Romeinse tijd: kuil en gracht</p> <p>Nieuwste tijd: grachten en kuilen</p> <p>Bron: De Cleer S., Janssens D., Krekelbergh N. 2012: Archeologische prospectie met ingreep in de bodem, Rumbeke- Maria's Lindestraat, Baac Vlaanderen rapport 24, Gent.</p>
207027	<p>Mechanische prospectie (2014); NK: 15 meter</p> <p>Middeleeuwen: greppels en kuilen, mogelijk resten van een enclosure</p> <p>Nieuwste tijd: enkele kuilen</p> <p>Bron: Vander Ginst V., Smeets M. 2014: Het archeologisch vooronderzoek aan de Baronstraat te Izegem, Archo-rapport 213, Kessel-Lo.</p>

II. Archeologische indicatoren

Historisch-cartografische en iconografische data

71513	Indicator cartografie; NK: 150 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
71519	Indicator cartografie; NK: 150 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
71522	Indicator cartografie; NK: 150 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
71523	Indicator cartografie; NK: 150 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
71524	Indicator cartografie; NK: 150 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
71528	Indicator cartografie; NK: 150 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
71529	Indicator cartografie; NK: 150 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
71530	Indicator cartografie; NK: 150 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
71531	Indicator cartografie; NK: 150 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
71532	Indicator cartografie; NK: 150 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
71533	Indicator cartografie; NK: 150 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
71534	Indicator cartografie; NK: 150 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
71535	Indicator cartografie; NK: 150 meter

	Late middeleeuwen: site met walgracht
71536	Indicator cartografie; NK: 150 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
71537	Indicator cartografie; NK: 150 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
71538	Indicator cartografie; NK: 150 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
71539	Indicator cartografie; NK: 150 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
71540	Indicator cartografie; NK: 150 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
71541	Indicator cartografie; NK: 150 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
71549	Indicator cartografie; NK: 150 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
71551	Indicator cartografie; NK: 150 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
71552	Indicator cartografie; NK: 150 meter Late middeleeuwen: site met walgracht

Toevalsvondst

70505	<p>Toevalsvondst (1893); NK: 250 meter</p> <p>Romeinse tijd: Een 40-tal brandgraven met munten - Sporen van de brandstapel (2x0,5m) steeds van noord naar zuid. Midden in de brandstapel stond een ruwe urne en aan het noordelijke uiteinde van de brandstapel werden fijner vaatwerk, terra sigillata, terra rubra, terra nigra, Pompejaans rood aardewerk, zeepwaar, lokaal gebruiksaardewerk, fibulae en munten gevonden</p> <p>Merovingische periode: Een 30-tal inhumatiegraven met scramasaxen, lanspunten, messen, bijlen, umbo's en gedamasceerde gespen, parels van barnsteen</p>
-------	---

	Bron: TRIPS E. 1957: De oudste archeologische documenten, in West-Vlaanderen, tweemaandelijks tijdschrift voor kunst en cultuur, jg. 6, p. 42-45.
--	---

Metaaldetectie

213198	Metaaldetectie (2017); NK: 15 meter Volle middeleeuwen: bronzen beeldje van leeuw, mogelijk volle middeleeuwen
--------	---

Onbepaald

70508	Onbepaald; NK: 250 meter Onbepaald: Een paalwerk, nl. tussen verticale lagen waterpasliggende balken, waarboven vlechtwerk was bevestigd. Bovenop vond men talrijke beenderen en weefsels
-------	--

1.4.2.2 Historische context en bekende archeologische vindplaatsen

De oudste vermelding van Kachtem is in 1080 als Cakingehem, wat *huis van de Kakingen* zou betekenen. In 1119 wordt Kachtem, samen met Oekene, van de moederkerk van Rumbeke afgescheiden en verheven als zelfstandige parochie. Het patronaat van de kerk is tot 1561 in handen van de St. Bertinusabdij van St. Omaars. Tijdens het Ancien Régime ressorteert de parochie Kachtem deels onder de zaal van Ieper, deels onder de kasselrij van Kortrijk. Het huidige grondgebied van de gemeente was ingedeeld in 7 heerlijkheden, waarvan de belangrijkste (de heerlijkheid van Rhode en Kachtem, en de heerlijkheid van Mesegem) toebehoorden aan de prins van Izegem. Historisch-cartografische bronnen indiceren verspreide laatmiddeleeuwse hoevebouw op het grondgebied van de gemeente.

Reeds in de 16^e eeuw maakte Kachtem deel uit van de belangrijkste industrieketen van de mandelse blauwlinnenfabricatie. In de tweede helft van de 19^e eeuw ontwikkelt de proto-industrie zich in de gemeente als onderdeel van de bloeiende Roeselaarse linnenweverij.

Gedurende WO I kent het dorp tal van vernielingen op de zogenaamde ‘schuwe maandag’ (19 oktober 1914).

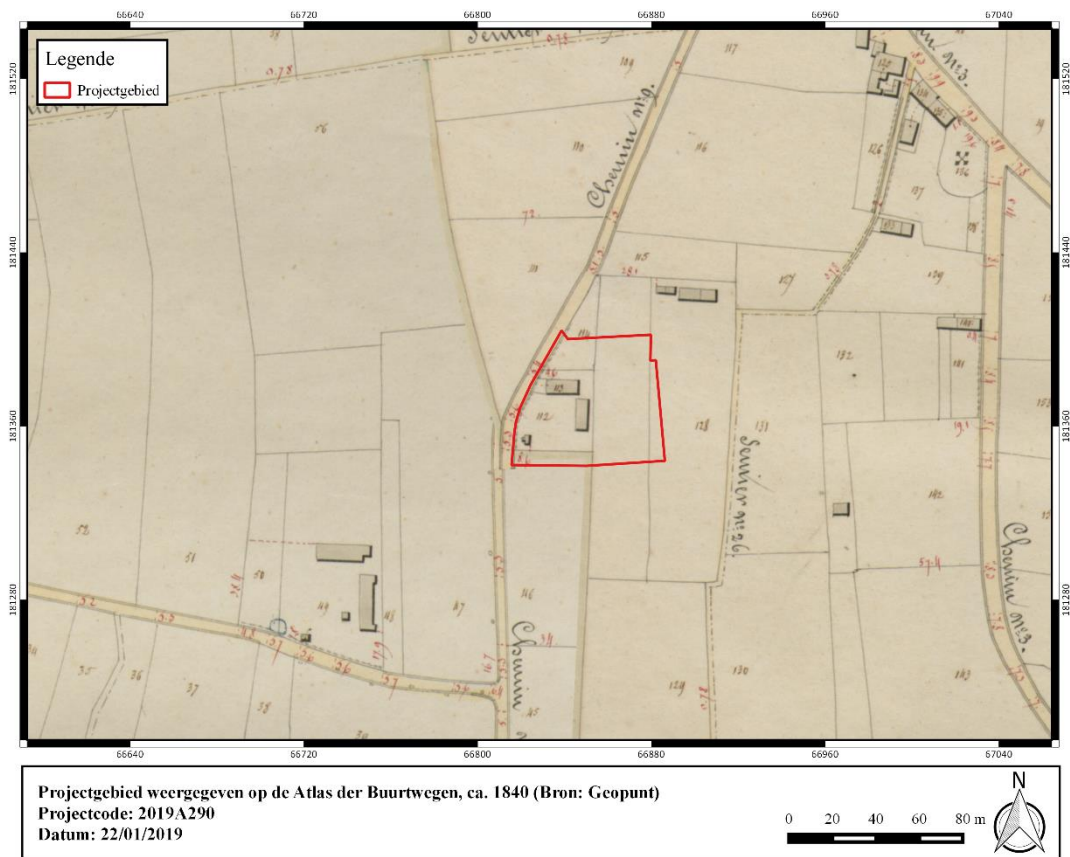
1.4.2.3 Archeologische indicatoren en cartografische bronnen

De Ferrariskaart geeft een rechthoekig gebouw weer ter hoogte van het plangebied. Het verloop van de Elf Julistraat is reeds duidelijk waarneembaar. Allicht ging de recent gesloopte bebouwing terug op deze kern. De periode 1771-1777 is een terminus ante quem, een middeleeuwse voorloper van de hoeve kan niet uitgesloten worden.

De Atlas der buurtwegen geeft een tweestel van gebouwen weer in L-vormige configuratie. De ligging van de gebouwen komt overeen met de huidige indeling. Op de Atlas der Buurtwegen is in het zuidwestelijk deel van het terrein tevens een klein bijgebouw waar te nemen.

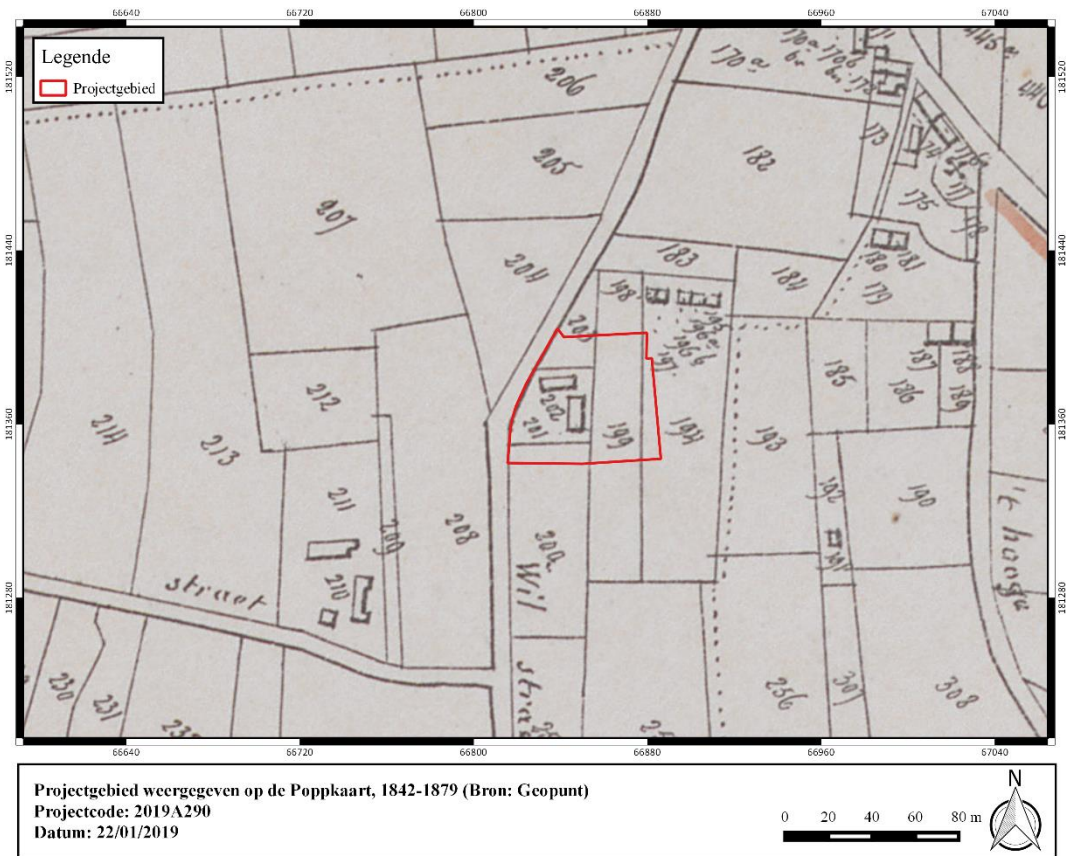

Figuur 19: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt).

Figuur 20: Projectgebied weergegeven op de Atlas der Buurtwegen, ca. 1840 (Bron: Geopunt).

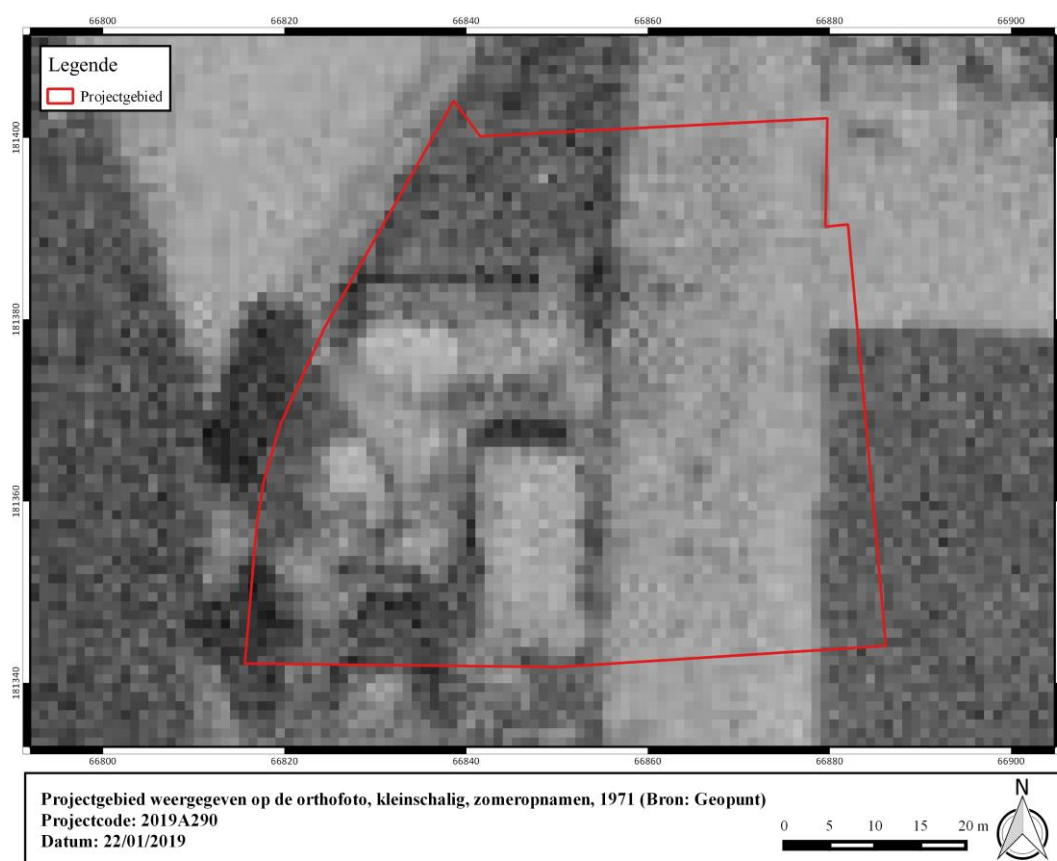
Figuur 21: Projectgebied weergegeven op de Popkaart, 1842-1879 (Bron: Geopunt).

1.4.2.4 Huidige gebruik en verstoringen

De orthofotosequentie geeft een beperkte evolutie weer in het bodemgebruik binnen de contour van het plangebied gedurende de laatste decennia. Het terrein was tot recent ingenomen door een hoevegebouw, bestaande uit 3 gebouwen in U-vormige configuratie. Twee van de drie huidige gebouwen waren reeds weergegeven op de Atlas der Buurtwegen. Het zuidelijke gebouw is jonger qua datering. Gelet de situatie op de Ferrariskaart kan ook een oudere, mogelijk middeleeuwse, kern niet uitgesloten worden.

Tot recent was ca. 495 m² van het terrein bebouwd. Ter hoogte van de binnenkoer situeerde zich verharding in kiezelstenen. Aansluitend aan het noordelijk gebouw stond aan de zijde van de Elf-Julistraat een kapel. Het oostelijk deel van het plangebied was integraal in gebruik als weide voor vee. Langsheen de zuidwestzijde van het plangebied was vrij dichte vegetatie in de vorm van boomgroei en struiken aanwezig.

Alle bebouwing en verharding is recent gesloopt. Tevens is het terrein deels genivelleerd. Op heden is het terrein bouwrijp gemaakt.

Figuur 22: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1971 (Bron: Geopunt).

Figuur 23: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1979-1990 (Bron: Geopunt).

Figuur 24: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2000-2003 (Bron: Geopunt).

Figuur 25: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalg, winteropnamen, 2008-2011 (Bron: Geopunt).

Figuur 26: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalg, winteropnamen, 2017 (Bron: Geopunt).

Figuur 27: Huidige toestand van het terrein (bron: opdrachtgever).

1.5 Synthese

De opdrachtgever plant de realisatie van een verkaveling op terreinen tussen de Elf-Julistraat en Pieter Pruijstraat te Kachtem, deelgemeente van Izegem. Het terrein is ca. 3542 m² groot en is in het kader van de geplande ontwikkeling reeds bouwrijp gemaakt.

Landschappelijk gezien is Kachtem gelegen op een uitloper van het Tielts plateau dat wordt ingesneden door de loop van de Roobeek in het westen en de Demuynkswalbeek in het oosten. Ten zuiden van het plangebied stroomt de Mandel. Het terrein bevindt zich op hoger gelegen gronden met uitzicht over deze valleien en vormt aldus een zeer aantrekkelijke locatie voor zowel gemeenschappen jager-verzamelaars en vroege landbouwers in de omgeving. De Quartairgeologische kaart geeft ter hoogte van het plangebied een profielopbouw weer van eolische afzettingen van het laat-Pleistoceen. De bodem bestaat uit droog zand. Het terrein is gelegen op de flank van een helling, mogelijk is het bodemarchief onderhevig geweest aan erosie, of heeft zich lokaal colluvium geaccumuleerd.

Cartografische bronnen situeren het plangebied ten noordwesten van de historische kern van Kachtem. De kaart van Ferraris geeft ter hoogte van het onderzoeksgebied een gebouw weer. Het onderzoeksgebied is eind de 18e eeuw grotendeels ingekleurd als landbouwgrond. Op 19e-eeuwse bronnen is de huidige situatie herkenbaar. De orthofotosequentie geeft quasi geen evolutie weer in het landgebruik de laatste decennia. Op het luchtbeeld van 2000-2003 zijn rondom de toenmalige bebouwing werkzaamheden zichtbaar. De impact hiervan of van de reeds gesloopte bebouwing op het bodemarchief is niet gekend. Wel dient opgemerkt te worden dat het oostelijke deel van het terrein de voorbije decennia niet werd bewerkt.

Op het plangebied of in de directe omgeving zijn geen archeologische vindplaatsen gekend. Aan de overzijde van de Mandel ter hoogte van het huidige bedrijventerrein 'Lekken' aan de Mandelstraat, op het grondgebied van Rumbeke, werden bij onderzoek resten uit het neolithicum en de metaaltijden gerecupereerd. Daarnaast werden bewoningssporen uit de vroege middeleeuwen en een funerair monument uit de bronstijd onderzocht (CAI 76263). Enkele honderden meters ten zuidoosten van deze locatie werden een groot aantal artefacten gerecupereerd uit het mesolithicum (CAI 76267). Recent onderzoek bracht er eveneens enkele romeinse sporen aan het licht (CAI 164689). Enkele kilometer ten zuidoosten van het plangebied, op een vergelijkbare ligging langs de Mandel, op het grondgebied van Emelgem, wordt de aanwezigheid van nederzettingssporen vanaf het neolithicum aangegeven. Ook werden er in de eind de 19e eeuw resten van een Romeins en vroeg middeleeuws grafveld aangetroffen (CAI 70505 & CAI 70506). Recent onderzoek bracht er enkele sporen uit de middeleeuwen aan het licht (CAI 207027). Een 200-tal meter ten westen van het huidige plangebied werd tevens een bronzen figurine gevonden tijdens een metaaldetectie (CAI 213198). De overige gekende waarden in de ruime omgeving betreffen cartografische indicatoren van laatmiddeleeuwse en vroegmoderne omwalde hoeves.

Concreet kan ter hoogte van het plangebied uitgegaan worden van een trefkans inzake archeologisch erfgoed. De bureaustudie heeft geen argumenten aan het licht gebracht waardoor aangenomen kan worden dat het terrein vrij is van archeologisch erfgoed. Verder onderzoek is noodzakelijk.

Gelet het landschappelijk kader en de gekende waarden in de ruime omgeving bestaat de verwachting uit vondsten- en sporenarcheologie. In eerste instantie dient een landsschappelijk bodemonderzoek de bodemopbouw, bewaringscondities m.b.t. artefactensites en de impact van de sloopwerken op het bodemarchief te evalueren. Blijken relevante bodemhorizonten bewaard, dan is een archeologische boorcampagne en eventueel proefputtenonderzoek noodzakelijk. Met

betrekking tot erfgoed bestaand uit sporen is een proefsleuvenonderzoek de meest geschikte onderzoeksmethode.

2 Bibliografie

Agentschap Onroerend Erfgoed 2019

AGIV

DOV Vlaanderen

Geoportaal

Geopunt

Van Ranst, E. & Sys, C. 2000. Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen. Universiteit Gent.

